

magazín pro přátele Zoo Brno

Zooreport

číslo 4
Prosinec 2019

Zvířata v pohybu

4 Zvířata v pohybu

Motivace k migraci

6 Zvířata na cestách

Jak probíhají transporty

8 Král zvířat na Mniší hoře

Lokova cesta do Brna

12 Co bude

Co nás čeká a nemine

14 Mláďata

Kosman, marylky a surikaty

16 Záchránná stanice

Den otevřených dveří

18 Výstavba v Zoo Brno

Přístavba stájí pro žirafy

19 Osvětová akce

Unie za tažné ptáky

Zooreport

magazín pro přátele Zoo Brno

Prosinec 2019

číslo 4/19, ročník XXI

vychází čtyřikrát ročně

MK ČR E 17723

Vydavatel:

Zoo Brno a stanice zájmových činností, p. o.

U Zoologické zahrady 46, 635 00 Brno,

Česká republika

IČ: 00101451

tel.: +420 546 432 311

fax: +420 546 210 000

e-mail: zoo@zoobrn.cz

Nakladatel:

Moravské zemské muzeum

Zelný trh 6, 659 37 Brno

IČO: 00094862

Adresa redakce:

Zoo Brno a stanice zájmových činností, p. o.

redakce Zooreportu

U Zoologické zahrady 46, 635 00 Brno,

Česká republika

tel.: +420 546 432 370

fax: +420 546 210 000

e-mail: vanac@zoobrn.cz

Redakční rada:

Mgr. Jana Galová, Bc. Jana Hadová,

MVDr. Martin Hovorka, Ph.D. (předseda

redakční rady), RNDr. Bohumil Král, CSc.

(odborný poradce), Ing. Miroslava

Piškulová, Bc. Eduard Stuchlík,

Ing. Oldřiška Kučerová a Mgr. Michal Vaňáč

(vedoucí redaktor).

Autorem neoznačených fotografií je

Bc. Eduard Stuchlík,

nepodepsané texty napsala

Ing. Oldřiška Kučerová.

Náklad:

1 600 ks v české verzi

400 ks v anglické verzi

První strana:

Perutýn ohnivý.

Foto: Eduard Stuchlík

NEPRODEJNÉ

EDITORIAL

Milé čtenářky,
milí čtenáři,

v tomto čísle Zooreportu se budeme
věnovat zvířatům v pohybu.

Zvířata se na cesty vydávají stejně často jako lidé, mnohdy i z podobných příčin a cestovatele najdeme v podstatě mezi všemi kategoriemi živočichů, na daleká putování se vydává hmyz, ryb, obojživelníci, savci i ptáci.

Nejčastěji vzpomínané jsou pravděpodobně migrace ptáků. V našich končinách se přes teplé období vyskytují čápi, jiřičky, vlaštovky a jiné druhy ptáků, které nás pravidelně každý podzim opouští. Jejich cesta vede do teplejších částí zeměkoule, kde je pro ně dostatek potravy.

Ve zvířecí říši se najdou také cestovatelé rekordmani. Mezi ptáky je v ulétuté vzdálenosti na prvním místě rozhodně rybák dlouhoocasý (*Sterna paradisaea*). Tento relativně malý opeřenec (délka jeho těla dosahuje maximálně 40 cm, rozpětí křídel 80 cm a váží jen okolo 100 g) hnízdí v Arktidě odkud pravidelně přelétá do Antarktidy. Podle nejnovějších poznatků pravděpodobně následuje polární den. Rybák urazí trasu dlouhou 35 000 km cestou k jihu, přičemž denně uletí 330 km. Cesta zpátky měří 25 000 km a rybáci při ní zdolají 520 km za den. Pokud k tomu připočteme zhruba 11 000 km, které nalétají v jižních zimovištích, dostáváme se k číslu 71 000. To je úctyhodná porce kilometrů, kterou tento pták každoročně urazí.

Mezi savci bychom mohli najít rekordmany v počtu táhnoucích zvířat. Přeborníky ohledně počtu migrujících jedinců jsou zejména kopytníci. Na největší masové migrace bychom narazili v Africe. Živá řeka skládající se až z mi-

lionů pakoňů (*Connochaetes* sp.), kteří putují za vodou a potravou ze Serengeti k Viktoriinmu jezeru, může zdolat až 380 km dlouhou cestu.

Z největší živočišné říše hmyzu bychom neměli zapomenout na monarchu stěhovavého (*Danaus plexippus*), jehož migrace patří mezi nejkrásnější na světě. Tento motýl tráví léto v Severní Americe a Kanadě, ale každoročně se vydává na cestu dlouhou 4000 km do Mexika, kde přezimuje. Obrovská hejna motýlů, která se po přiletu usazují na stromech, až je téměř dokonale zakrývají, jsou na pohled zcela fascinující. Důvody kdy a proč se zvířata vydávají na cesty se zabývá článek hned na následující straně.

V rozhovoru s veterinárním lékařem Zoo Brno a reportáží z transportu lva Lolka z polského Gdaňsku bychom

Vám pak rádi přiblížili cestování zvířat chovaných v zoologických zahradách. Nezapomeneme ani na pravidelné zprávy o tom, co se v brněnské zoo událo a co nás naopak čeká.

Migrace je pro zvířata velmi náročná a mnoho jedinců dlouhé cesty nepřezije. Migrující zvířata jsou vítanou příležitostí k lovu pro predátory, ohrožují je zrádné cesty, vyčerpání i nepříznivé podmínky. Přesto se na svá putování pravidelně vydávají a my bychom Vás rádi pozvali, abyste je na stránkách Zooreportu doprovodili.

Příjemné čtení!

Michal Vaňáč
vedoucí útvaru vnějších vztahů

Perutýň ohnivý: Invazivní druhy jsou v dané oblasti nepůvodní, nekontrolovaně se šíří a vytlačují druhy původní.

V POHYBU

Kdy a jak se hýbat? Motivací k pohybu a přesunu může být příslib vlídnějších klimatických podmínek, bohatších zdrojů potravy, možnost úniku před predátory nebo příležitost k reprodukci. Hromadným nebo relativně dálkovým přesunům se říká migrace.

Někteří živočichové šetří síly a k přesunu využívají své okolí, pohybují se tedy bez vynaložení vlastní námahy, pasivně. Pomoci v cestování jim mohou fyzikální jevy. Pavouci čeledi slíďáci (*Lycosidae*) nebo běžníci (*Thomisidae*) se stěhují na dlouhé vzdálenosti jako „babí léto“, zavěšení na pavučinových vláčkách unášených větrem. Žahavci třídy korálnatci (Anthozoa) tráví svůj život přisedle a jejich rozšiřování umožňují mořské proudy; odložené části korálů nebo uvolněné polypy (nepohlavní rozmnožování) nebo vypuštěné pohlavní buňky (pohlavní rozmnožování) díky nim mohou doputovat daleko od mateřské kolonie. Fotičtí živočichové pak k vlastnímu pře-

sunu využívají ostatní. Častými „stopaři“ jsou draví štírci (*Pseudoscorpiones*), kteří se vydávají do nových lovišť přichycení na noze některého z větších zástupců dvoukřídlého hmyzu (*Diptera*).

Jsou druhy, které migrují každodenně (cirkadiálně). V mořích a stojatých vodách dochází každý den ráno k přesunu planktonu, mikroskopických řas a živočichů, směrem k hladině a každý večer k jejich ústupu do větších hloubek. K hladině je láká intenzivnější sluneční světlo umožňující fotosyntézu, večer a v noci se pak k hladině vyráží nakrmit planktonofágní živočichové, pro které je přes den riziko predace příliš vysoké.

Měsíčním cyklem se řídí reprodukce a migrace larev mnohoštětinatce palola zeleného (*Eunice viridis*). Dospělí palolové obývají štěrbiny a dutiny korálových útesů Jižního Pacifiku. V období reprodukce, vždy ve stejné části roku a v závislosti na konkrétní fázi měsíce, se jejich tělo rozdělí na dvě části a ta zadní, epitoka, obsahující pohlavní orgány plave k hladině, kde se vypustí spermie a vajíčka a k oplození. Stovky epitok uvolňující svůj obsah lákají predátory včetně člověka; palolové jsou místními považováni za velkou delikatesu.

Každoroční až několik kilometrů dlouhou cestu podnikají brzy na jaře skokani hnědí (*Rana temporaria*). Stovky jedinců se současně stahují k vodním plochám vhodným pro kladení vajíček a vývoj larev, pulců, který probíhá ve vodním prostředí.

Zhoršení životních podmínek nebo lokální přemnožení druhu může vést k nepravidelným hromadným přesunům, emigracím. Emigrující populace se na původní stanoviště už nevrací.

Člověk a jeho aktivity významně ovlivňují migrační možnosti mnoha

druhů. Zatímco některým zvířatům v přirozených cestách rozšiřování lidských sídlišť a houstnutí sítě silnic a železnic brání, jiným lidé v šíření vědomě i nevědomě pomáhají. Přes uměle vytvořený Suezský průplav se z Rudého moře do Středozemního dostal perutýn ohnivý (*Pterois volitans*), dravá ryba s vysokým reprodukčním potenciálem. Pokud se perutýnům bude ve Středomoří dařit, mohou svým apetitem ohrozit populace mnoha původních druhů.

► Běžník kopretinový (*Misumena vatia*).

Foto: byrev, Pixabay.com

► Sapínek žlutomodrý (*Chrysiptera hemicyanea*). Planktonofágní ryby korálových útesů následují cirkadiánní vertikální migraci planktonu, jehož součástí jsou i jejich larvy.

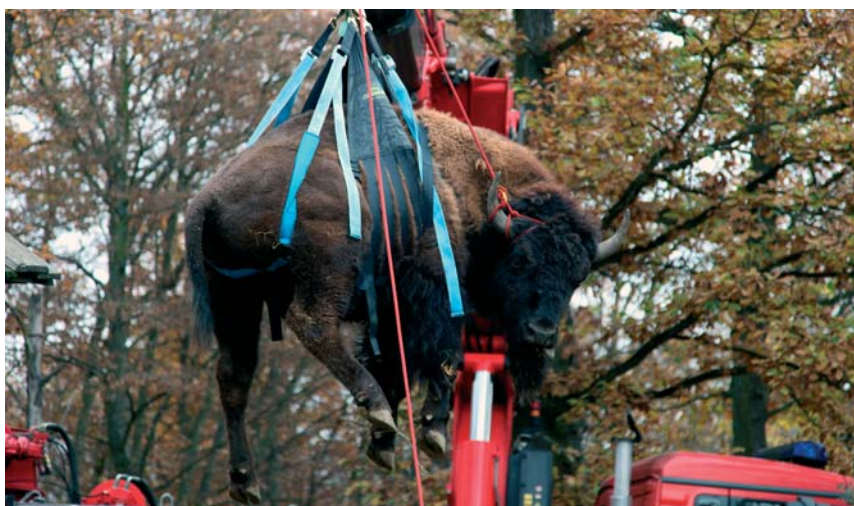
► Skokani hnědí podnikají na jaře několik kilometrů dlouhou cestu. Foto: cmelak, Pixabay.com

JAK A PROČ CESTUJÍ ZVÍŘATA ZE ZOO?

Na přesuny a změny majitele exotických a ohrožených zvířat se vztahuje množství předpisů, které upravují podmínky, za jakých je možné zvíře převážet, jaká vyšetření musí před cestou podstoupit i jak má vypadat vhodný přepravník nebo box. Cílem takových opatření je zabránit nevhodnému nakládání se zvířaty, obchodování s ohroženými druhy nebo šíření nakažlivých chorob.

Zásadní podmínkou pro udržení zdravých populací zvířat chovaných v zoo jsou jejich přesuny. Stěhovat exotické zvíře ale vůbec není jednoduché a na cestovních přípravách se podílí chova-

telé, zoologové, veterináři i státní úředníci. V následujícím rozhovoru nám svoje zkušenosti s transporty zvířat přiblíží MVDr. Stanislav Mazánek, Ph.D., veterinární lékař Zoo Brno.

U transportu bizona jsme se neobešli bez pomoci hasičů a jejich techniky. Foto: Michal Vaňáč

Příprava hraje u práce veterináře nezastupitelnou roli. Foto: Michal Vaňáč

Jakým způsobem se na přepravě zvířat podílí veterinář? ►

Poté, co dostanu informaci, že se něco takového chystá, musím zajistit splnění podmínek, které stanovila importní země. To může být vyšetření trusu ověřující přítomnost parazitů nebo bakteriální infekce, krevní testy, popřípadě i další. Pro přesuny v rámci EU potom musím připravit evropský obchodní doklad, TRACES. Domluví si schůzku na krajské veterinární správě, kam donesu předpřipravený dokument, zaplatím správní poplatek, společně s úředníky vše doladíme, a když tohle všechno dobře dopadne, může zvíře odjet.

Jak dlouho před transportem musíte začít s přípravou? ►

Délka příprav závisí na tom, jestli se zvíře má stěhovat jen v rámci České republiky, uvnitř EU nebo jestli cestuje do takzvaných „třetích zemí“, třeba do Ruska nebo USA. Přesuny na krátkou vzdálenost bývají méně náročné, pro daleké cesty do oblastí, kde je diametrálně odlišná nakažová situace, je často nutné zvířata karanténovat.

Zrovna nyní (listopad 2019, pozn. redakce) pracujeme na transportech dvou manulů (*Otocolobus manul*). U tohoto druhu jsou všeobecně známé problémy s toxoplazmózou, chorobou vyvolávanou parazitem *Toxoplasma gondi*. Než budou moci odjet, je proto potřeba nechat udělat krevní, biochemické vyšetření, a vyloučit i některé další kočičí nemoci. S přípravou je tak nutné začít minimálně týden, deset dnů předem.

Podílíte se nějak přímo i na nakládání zvířete? ►

U některých situací významně. Když je třeba, aby bylo zvíře při nakládání sedované nebo zcela imobilizované a po naložení znovu mobilizované, přichází čas pro farmacii a farmaceutika. U druhů zvířat, které nejdou manuálně chytit, naložit nebo jenom nahnat do přepravního boxu, tak hrají roli poměrně zásadní.

(sedované zvíře je pod vlivem tlumících látek, které ho zklidňují nebo usnadňují jeho ovladatelnost, ale je schopné stát a pohybovat se; zcela imobilizované zvíře není při vědomí a nemůže se samo pohybovat, pozn. redakce)

Které z výše uvedených možností dáváte přednost?

Při úplném usnutí žádná velká pro nejsou. Takový zákrok je pro organismus zvířete náročný a vyžaduje rekonvalescenci. Výhodu to má jen z hlediska ochrany a bezpečnosti osob a možnosti odebrat vzorky. Někdy je získáváme tímto způsobem, souhlasí-li s tím partnerská zoo a umožňuje-li to legislativa, tak odebereme vzorky až při nakládání zcela imobilizovaného zvířete, a výsledky vyšetření odesíláme dodatečně.

Jiné je to při sedaci, kdy to zvířeti zprůjemníme a díky zklidnění tak může v klidu přečkat dlouhý, monotónní transport. Dnes už existují i látky, které mají prodlouženou účinnost, pár hodin nebo třeba 14 dní. Záleží tak na tom, jak daleko zvíře jede.

Která fáze transportu je pro vás jako veterináře nejnáročnější?

Pokud dojde na situaci, kdy musím hrát aktivní roli při nakládání, je nejsložitější vždy to, aby se podařil první nástřel, aby zvolená dávka byla bezpečně a spolehlivě dopravena do organismu zvířete. Nejhorší je, když se střela rychle odrazí. Pak nevím, jak velkou dávku zvíře dostalo, a někdy se musí dostřelovat. Ideálním scénářem je, když všechno vyjde na první střelu a do 10, 15 minut, dojde k viditelnému zklidnění zvířete. Jakmile se něco při nakládání natahuje, je to nepříjemné a mohou přijít i komplikace.

Druhým klíčovým okamžikem je chvíle, kdy se zvíře musí zase vzbudit. Po

aplikaci antisedanu (pozn. redakce: látka působící proti té uspávací) přichází na řadu nervózní čekání, protože zvíře by mělo cestovat přinejmenším schopné udržet se v hrudní poloze, nejlépe vestoje.

Co je největším rizikem při cestě samotné?

To záleží také na nervovém typu konkrétního jedince. Měli jsme zvířata, která byla jednoduše netransportovatelná. Jednou jsme se vraceli od brány se samcem zebry, protože začal v přepravní bedně metat kozelce. Prostě jsme se museli otočit a vypustit ho zpět. Obecně ale vždy dbáme na to, abychom měli bezpečnou bednu, aby se zvíře nemělo o co zranit. Když je transport delší, aby mělo k dispozici vodu, popřípadě krmení, a aby ho ten, kdo dopravu zajišťuje, nevystavoval teplotním stresům, to znamená přílišnému horku nebo přílišné zimě. Samozřejmostí je vhodný dopravní prostředek, důležité je, aby když je potřeba někde zastavit, bylo auto zaparkováno pod přístřeškem nebo někde, kde je to pro zvíře přijatelné. I tak se bohužel může stát, když je zvíře senzitivní a vystresované, že dojde k myopatii (pozn. redakce: svalová slabost) nebo oběhovému selhání. Tomu se ale snažíme předcházet právě předtransportní medikací a sedací.

Jsou nějaká zvířata, která připravujete na transport nerad?

Vždycky je to zajímavé se žirafami, to jsou velmi konzervativní zvířata. Nemůžete na ně uplatňovat nějaké popohánění

nebo mechanické pobízení k tomu, aby vstoupila do bedny. Takže provádíme sedaci, a pak se snažíme je nějakými mírnými prostředky nasměrovat do speciálního transportního boxu. Záleží na tom, aby byl sehraný celý tým kolem, aby zvířata vezli zkušený dopravci. Transport žiraf je považován, i kvůli jejich rozměrům a hmotnosti, za nejkomplikovanější. Velkou roli v něm hraje příprava.

Napadají mě také naši bizoni. U nich je to složité s prostory, kde se nakládají, musíme tak vždy přistoupit k plné imobilizaci. Navíc nemáme v současné době v České republice k dispozici anestetika, která se používala dříve, opiáty etorfin a immobilon. Jejich výhodou bylo, že tyto látky mají specifického antagonistu. Uspávání a buzení velkých zvířat tak to bylo daleko jednodušší. Imobilizační protokol s novými anestetiky zatím není úplně dokonalý, vždycky se může něco malinko změnit nebo mít dramatictější průběh. Přezvýkavci jsou komplikovaní i vzhledem k anatomii jejich trávicí soustavy, kde může v důsledku imobilizace dojít k ochrnutí složitých předžaludků.

Osobně mám u transportů raději šelmy, a to i z hlediska manipulace. Když se u nich udělá dobrá příprava a hladovka, tak to jde docela hezky. Hladovku předepisujeme i u přezvýkavců, aby nebyli plní hlavně čerstvého, zeleného krmení.

Jaký je váš nejsilnější zážitek s přepravou zvířat?

Nemůžu nevzpomenout na dželadu Heika. Nestěhoval se sice nijak daleko, ale připravil nám hodně perné chvílky. Kdysi, když utekl a dostal se až na golfové hřiště v nedalekých Jinačovicích, jsem ho po téměř týdenním nahanění (na obou z nás se už projevoval velký stres), musel imobilizovat přímo na greenu. Po první dávce jsem pro jistotu ještě trochu přidával, protože zase lezl na strom a věděl jsem, že už prostě nesmí uniknout. Naložili jsme ho do automobilu, ale při cestě z Jinačovic, někde před Rozdrojovicemi, přestal dýchat. Zvolil jsem podání antagonistů a analeptik, umělé dýchání a masáž srdeční krajiny, a nakonec jsme ho rozdýchali. Když jsme vjížděli do zoo, tak už zase dýchal sám. V jednu chvíli to bylo dramatické, ale nakonec všechno dobře dopadlo.

Veterinář Zoo Brno MVDr. Stanislav Mazánek, Ph.D. Foto: Michal Vaňáč

JAK JEL LOLEK DO BRNA

Přesun lva Lolka z polského Gdaňsku do Brna realizovala Zoo Brno vlastními silami. Transportu se účastnil chovatel velkých koček Miloslav Walter a kurátorka savců Dorota Gremlicová. Podívejte se na detailní pohled, jak taková cesta, nakládání, další cesta a příjezd vypadá.

12. 6. 2017 18:51

Konečně v Gdaňsku. Máme za sebou 870 km a 12 hodin cesty. Přivezli jsme kolegům přepravní box, ve kterém lev za měsíc pojede do Brna. Rádi by s ním natrénovali nastupování, aby se před transportem nemusel uspávat.

13. 6. 2017 8:06

První osobní setkání s Lolkem, samcem lva konžského (*Panthera leo bleyenberghi*), který by měl v Brně dostat nevěstu a obnovit přerušenu historii chovu tohoto druhu velkých koček. Jsme unešení, protože je to krásné a zvědavé zvíře.

13. 6. 2017 9:37

Znovu na cestě. Odjíždíme ze setkání s kolegy i se zvířaty plní optimismu.

15. 7. 2017 19:17

Kilometry z Brna byly pořád stejně nekončící a cestou nás trápilo špatné počasí. Jsme trochu nervózní, aby se přívalový déšť nezopakoval i při samotném transportu, ale těšíme se na ráno, až se znovu uvidíme se lvy.

16. 7. 2017 5:45

Čas vstávat. Než budeme moct za zvířaty, je potřeba přebrat v kanceláři všechny doklady a dokumenty, které máme na

transport připravené – kdyby bylo nutné před cestou ještě něco opravit nebo doplnit.

16. 7. 2017 8:00

Velké vítání v pavilonu lvů. Lolek pilně trénoval průchod přeháněcím koridorem a nástup do bedny. Všichni věří, že se nakládání podaří. Dopoledne trávíme s chovatelem Grzeszkiem, učí nás povely, které Lolek ovládá, abychom mohli doma pokračovat v tréninku: ležec – lehni, siądz – sedni, w górę – nahoru (lev stojí na zadních a opírá se o mříž, takže mu chovatel může zkontrolovat břicho), łapa – tlapa (lev ukáže jednu i druhou tlapu, je možné kontrolovat stav drápů a polštářků) a kouzelný povel „šuber“, který znamená, že se otevřou přepouštěcí dvířka a je čas být hodný lev a přejít do sousedního boxu nebo vyjít ven do výběhu.

17. 7. 2017 8:00

Dnes si trénink zkoušíme pod Grzeszkovým dohledem sami. Lolek je tak uvolněný, že se mnou cvičí a přijme i odměnu, syrové vajíčko, které jemně a opatrně sevře mezi zuby, poodstoupí a upustí si ho na podlahu, odkud pak jeho obsah pečlivě olíže.

17. 7. 2017 11:27

Čas na poslední přípravy. Kotvíme přepravní bednu k přeháněcímu koridoru. Rozhodli jsme se lva naložit už odpoledne, kdyby došlo na nejhorší a bylo nutné ho uspávat.

17. 7. 2017 17:00

Grzeszek volá Lolka do bedny.

17. 7. 2017 17:11

Trochu nás napínal, ale je v bedně. Chvilí si pospí a ráno vyrazíme. Jak nejdřív to půjde.

17. 7. 2017 19:55

Poslední kontrola před spaním. Lolek se v bedně tváří zaraženě, ale nevypadá, že by mu něco scházelo.

První setkání s Lolkem. Foto: Dorota Gremlicová.

Přepravní bedna ukotvená k přeháněcímu koridoru. Foto: Dorota Gremlicová.

Z vozíku rovnou do auta. Foto: Dorota Gremlicová.

18. 7. 2017 4:00

Budík. Ještě skoro za tmy běžíme k autu, máme před sebou dlouhou cestu a v Brně jsme netrpělivě očekávání. Lolek je vzhůru a v autě je dost teplo, tak ještě chvíli větráme, než vyrazíme na cestu.

18. 7. 2017 6:17

První zastávka. Na odpočívadle u dálnice kontrolujeme, jak se Lolkovi daří. Je čilý, a dokonce si vezme kousek masa, které jsme pro něj na cestu dostali. Nervózní nevypadá.

18. 7. 2017 8:00

Provoz houstne. Na dálnici je spousta kamionů, které často jezdí hodně bezohledně, někteří řidiči se nedrží ve svém pruhu, vypadá to, jako by za volantem usínali. Vtipkujeme o tom, jak budou řidiči

za námi překvapení, až do nás některý z nich Źukne, dveře dodávky se otevřou a Lolek na ně zasvítí žlutým okem.

18. 7. 2017 8:42

Další zastávka. Lolek nese převoz naprosto stoicky. Napil se vody ze stříkačky a vzal si další kousek masa.

18. 7. 2017 10:19

Objíždíme kolonu a trochu se bojíme, aby nás navigace nezavedla někam do polí.

18. 7. 2017 11:20

Kolona je za námi. Podle reklam na billboardech vybíráme rychlé občerstvení v optimální vzdálenosti pro příští přestávku a doufáme, že už nás žádné větší zdržení nepotká. Lolka cestování zmohlo, spí jako nemluvně a pošukává si tlapou, asi ve snu honí antilopy.

18. 7. 2017 12:31

Provoz se zase zhoršuje, ale blížíme se k hranici.

18. 7. 2017 13:10

V České republice. tankujeme a kontrolujeme Lolka, spokojeně dříme.

18. 7. 2017 14:42

Kontrolní telefonát ze zoo. Jde nám to rychleji, než se očekávalo. Nejspíš nikdo nevěřil, že ráno opravdu vstaneme. Zastavujeme na poslední kávu a slibujeme Lolkovi, že už tam brzy budeme. Mžourá na nás zpod přivřených víček a moc se našimi řečmi nevzrušuje.

18. 7. 2017 15:14

Lolek je v Brně. Projíždíme zahradou rovnou k expozici, kde nás očekávají ko-

Lolek nevypadal, že by mu něco scházelo. Foto: Dorota Gremlicová.

legové a spousta novinářů. Kotvíme bednu k bezpečnostním kruhům a pouštíme lva do jednoho z vnitřních boxů. Z přepravky vychází úplně klidně na povel „Lolek, šuber!“, udělá pár kroků, rozhlédne se, a když zahlédne známé tváře, přijde se ještě otřít o mříž, než se uloží k připravenému masu a spokojeně se do něj pustí.

Převoz lva Lolka z polského Gdaňsku byl přes značnou vzdálenost a dopravní komplikace mimořádně hladký. Usnadnila ho intenzivní práce kolegů ze Zoo Gdaňsk, kteří se se lvem věnovali předtransportní přípravě, Lolkova vyrovnaná povaha i to, že s ním cestu absolvovali lidé, které měl možnost alespoň zblžně poznat.

První Lolkovy kroky v nové vnitřní ubikaci. Foto: Michal Vaňáč

Za chvíli už bude Lolek v novém domově. Foto: Michal Vaňáč

Samice Oshin se narodila v roce 2013 v Belgii. Foto: Michal Vaňáč

MEZINÁRODNÍ DEN PAND ČERVENÝCH

Jubilejní 10. ročník Mezinárodního dne pand červených, který letos připadl na 21. září, byl v Zoo Brno mimořádně radostný. Kromě již tradiční oslavy svátku těchto ohrožených malých šelem, ke které neodmyslitelně

patří soutěžní stezka a komentované krmení, jsme měli to potěšení přivítat veřejně vytoužený přírůstek do kolekce, novou chovnou samici Oshin. Ta se narodila v roce 2013 v belgické Zoo Planckendael a do Brna přijela na do-

poručení koordinátora Evropského záchovného programu (EEP) ze Zoo Łódź v Polsku. V novém prostředí si rychle zvykla a se samcem Huanem si k sobě přes počáteční rozpačitost postupně hledají cestu. Příští Mezinárodní den pand červených tak, doufejme, oslaví brněnské pandy v hojnějším počtu. Za myšlenkou Mezinárodního dne pand červených stojí ochránářská organizace International Red Panda Network, s jejími aktivitami se můžete blíže seznámit na webových stránkách www.redpandanetwork.org

Nová obyvatelka dorazila na Mniší horu z Polska.
Foto: Michal Vaňáč

EVROPSKÁ NOC PRO NETOPÝRY

Zoo Brno se 7. září zapojila do osvětové akce Evropská noc pro netopýry, jejímž cílem je umožnit široké veřejnosti setkání s odborníky na tyto tajuplné tvory i s netopýry samotnými a posílit tak všeobecné povědomí o jejich situaci ve volné přírodě.

V brněnské zoo proběhla série přednášek docenta Zukala, během kterých měli návštěvníci příležitost dozvědět se nejen jak netopýři žijí, ale také co je ohrožuje a jak se mohou na jejich ochraně přímo podílet, a dokonce se na živá zvířata podívat z bezprostřední blízkosti. Pro děti pak byl připravený doprovodný program.

Osvětové aktivity u příležitosti Evropské noci pro netopýry probíhají ve všech členských zemích Dohody

o ochraně populací evropských netopýrů EUROBATS (Česká republika k ní přistoupila už v roce 1994), která reaguje na skutečnost, že v rámci Evropy patří netopýři mezi nejvíce ohrožené skupiny živočichů. Hlavním nebezpečím, kterému jsou vystaveni, je ničení jejich přirozeného prostředí, úbytek lesů, vysoušení mokřadů nebo používání pesticidů v zemědělském a lesním hospodářství.

*Pro děti byl připravený doprovodný program.
Foto: Archiv Zoo Brno*

Jedním z cílů Evropské noci pro netopýry je posílit všeobecné povědomí o jejich situaci ve volné přírodě. Foto: Archiv Zoo Brno

Speciální březnová komentovaná krmení budou věnována i kajmáncům trpasličím. Foto: Michal Vaňáč

CO NÁS ČEKÁ A NEMINE

I tentokrát pro vás máme přehled akcí, na které se vyplatí do brněnské zoo přijít. A samozřejmě jsme nezapomněli ani Středisko ekologické výchovy Hlídka. Podrobnější informace vždy najdete u nás na webu, případně v událostech na naší facebookové stránce. Těšíme se na vás!

Dílničky jsou oblíbenou součástí akcí na Hlídce. Foto: Eduard Stuchlík

Speciální komentovaná krmení a setkání

Během zimní sezóny se v Zoo Brno konají vždy první celý víkend v měsíci speciální komentovaná krmení a setkání. Každý měsíc se soustředí na jiné téma: v lednu se návštěvníci zastaví u zvířat, u kterých je na místě se ptát, jestli přežijí rok 2020, v únoru se seznámí s efektem červené královny, březen je věnován otázce přírodního výběru.

Příroda v zimě

První akcí pro veřejnost v novém roce pořádanou SEV Hlídka je každoroční setkání o pololetních prázdninách (31. 1.) určené rodičům a dětem, kteří by se rádi dozvěděli, co dělá příroda v zimě. V prostorách Hlídky budou připravené výtvarné dílničky i stanoviště pro zvědavé.

Valentýn v zoo

Svátek zamilovaných se slaví také v brněnské zoo. I v chladném únorovém počasí se návštěvníci mohou těšit na hřejivá komentovaná setkání věnovaná lásce mezi zvířaty a tematické soutěže.

Černá hodinka

Ten, kdo by rád začal jarní prázdniny netradičně tradičně je zván 18. 2. na Hlídku k Černé hodině. Účastníci akce si sami vyzkouší některé pozapomenuté činnosti a řemesla, vítání jsou dospělí i děti.

Psauni préríoví. Foto: Zoo Brno

Pestrý masopust v SEV Hlídka. Foto: Eduard Stuchlík

Příměstské tábory v zoo a na Hlídce
Během jarních prázdnin proběhnou v Zoo Brno (17.–21. 2.) i v SEV Hlídka (19.–20. 2.) příměstské tábory. Přihlašovací formulář najdete na webových stránkách Zoo Brno v sekci Pro děti a školy a na stránkách SEV Hlídka v sekci Pro děti. S přihlašованиеm neváhejte, tábory se rychle plní.

Masopust

Středisko ekologické výchovy Hlídka zve 21. 2. na Masopustní veselku. Pro děti je připravený bohatý program zahrnující výrobu nástrojů a masek, karneval s písničkami, tanečky a hrami a na slavnostní pochování basy.

Maškarní bál

Odpoledne 29. 2. jsou všichni maskovaní tanečníci zváni do sálu správní budovy Zoo Brno na Maškarní bál. Program je vhodný i pro menší děti a vstup na akci je pro platící návštěvníky Zoo zdarma.

Vítání jara

V Zoo Brno se bude 21. 3. vítat jaro. Slavnostně nalažené návštěvníky čeká symbolické vynášení zimy a zdobení líta, nebudou chybět ani soutěže nebo dílničky pro větší i menší.

Probouzení přírody

Zodpovědnému úkolu dohlédnout na probírající se zimní spáče, přivítat vracející se tažné ptáky a zazpívat prvním jarním květinám je věnována akce „Probouzení přírody“ pořádaná SEV Hlídka. Návštěvníky na Hlídce 27. 3. čekají tvořivé dílničky a aktivity s časně jarní tematikou.

Masky nesmí na bále samozřejmě chybět. Foto: Michal Vaňáč

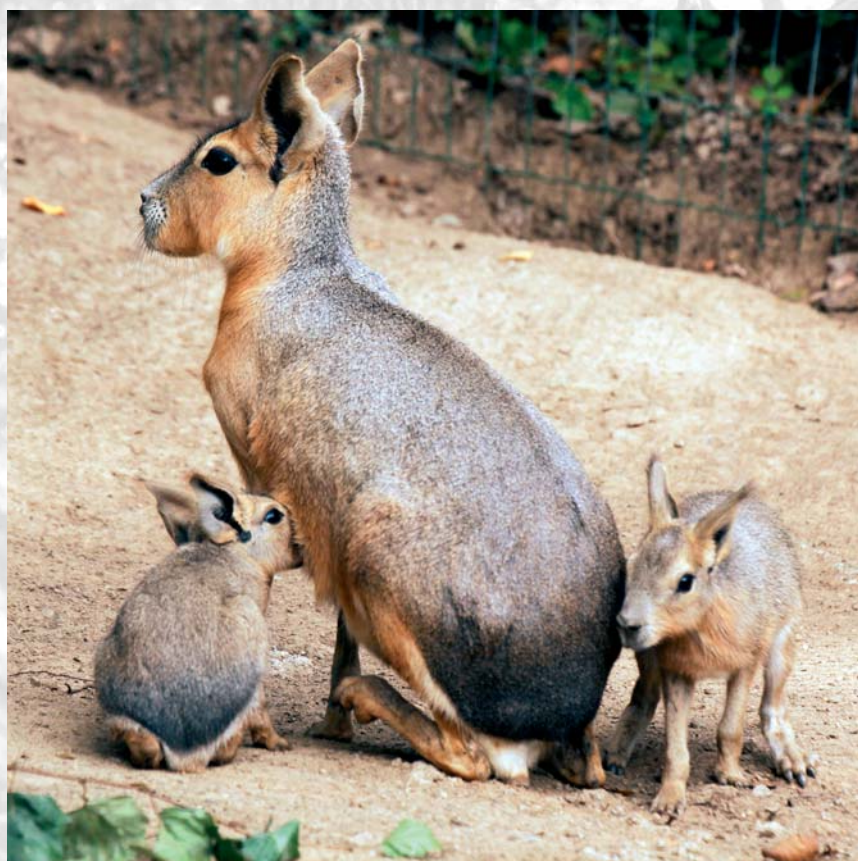

Morana a její vyhnání bude symbolizovat při Vítání jara konec zimy. Foto: Michal Vaňáč

MLÁĎATA

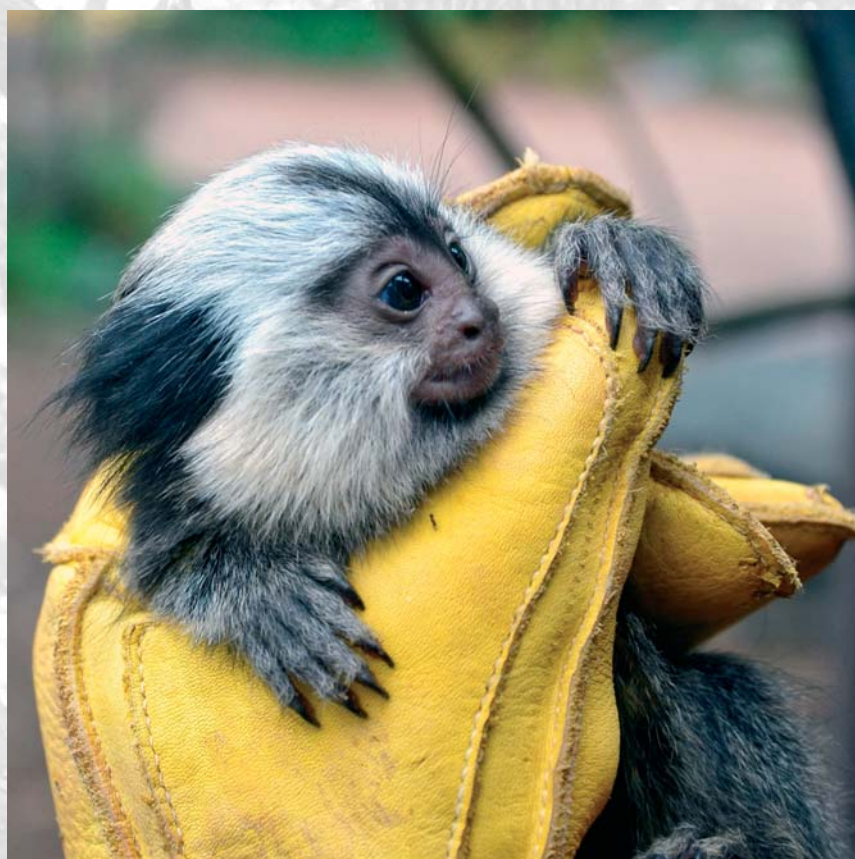
Pásovec kulovitý (Tolypeutes matacus). Foto: Michal Vaňáč

Mary stepní (Dolichotis patagonum).
Foto: Eduard Stuchlík

Surikaty (Suricata suricatta). Foto: Eduard Stuchlík

Kosman běločelý (Callithrix geoffroyi).
Foto: Michal Vaňáč

Nechyběla ukázka krmení malých vevřek. Foto: Záchránná stanice Jinačovice

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ v jinačovické záchránné stanici

V půlce září se pomalu začínal ozývat podzim, ale v Záchránné stanici Jinačovice jsme si objednali na Den otevřených dveří sluníčko po celý den. Počasí se vydařilo, a tak k nám opět dorazilo okolo pětistovky milovníků přírody, české krajiny a zvířeny.

Mezi ochránci už máme mnoho známých, kteří s námi spolupracují a radí se telefonicky, jak v případech zachraňování živočichů naší fauny postupovat. Také rodiče s dětmi zavítali do naší stanice za poznáním. Program byl připravený tak, aby vše mělo spád.

V areálu jsme ukázali několik sov a dravců naší krajiny. Návštěvníci se mohli také na cokoli zeptat a popřípadě s ptáky vyfotit. Nově jsme letos měli pozvaného odborníka na netopýry, který odpovídal na dotazy ohledně jejich problematiky. Předvedena byla základní manipulace, jak postupovat při nález, aby nás netopýři nezranili, základní etologie druhu a podobně.

*Zájemcům jsme ukázali i jinačovické voliéry.
Foto: Záchránná stanice Jinačovice*

Den byl proložen dvěma vystoupeními kynoložky, jež ukázala výcvik svých border kolií. Tím jsme poukázali na ochranu volně žijících živočichů, kteří se velice často stávají také obětmi domácích mazlíčků.

Během celého dne probíhaly komentované prohlídky areálu a léčených nebo z jiného důvodu na stanici chovaných zvířat. Nachystáno bylo i pár kvízů v podobě poznávání parohů našich živočichů z volné přírody, ryb a ptáčích hnízd. Zajímavá jistě byla také ukázka krmení malých veverek a ptáčat. V sále se po celý den promítal dokumentární film s ochranářskou tematikou.

Ve venkovním prostoru nechyběla putovní výstava s příběhy zachraňovaných zvířat. Návštěvníci, kteří chtěli, byli při příchodu zapsáni, protože v průběhu dne proběhlo několikrát slosování. Šťastní výherci si mohli sami provést za asistence pracovníka stanice vypouštění vyléčeného zvířete zpět do volné přírody. Obě slosování proběhla naprosto bez problémů a děti si vypustily dvě poštolky obecné. Svě zážitky nám poté kreslily na zem poskytnutými křídami.

Děkujeme všem, kteří nás navštívili, kteří nás navštíví, kteří pomáhají a není jim jedno, co se v naší přírodě děje. Opravdu moc děkujeme.

MVDr. Radek Fícek

Ježci patří mez časté obyvatele naší záchranné stanice. Foto: Záchranná stanice Jinačovice

Ukázali jsme i postup, jak se chovat při nálezu netopýra. Foto: Záchranná stanice Jinačovice

Do záchranné stanice dorazilo okolo pětistovky milovníků přírody.

Foto: Záchranná stanice Jinačovice

ŽIRAFY V BRNĚNSKÉ ZOO BUDOU MÍT NOVÉ STÁJE.

Vznikne také vyhlídka pro návštěvníky

Vizualizace přístavby stájí s vyhlídkovou věží. Foto: Zoo Brno

Přístavba je na vizualizaci znázorněna žlutou barvou v levé části budovy. Foto: Zoo Brno

Na Mniší hoře aktuálně chováme čtyři žirafy. Foto: Eduard Stuchlík

Rozšíření prostor a novinka, kterou budou moci návštěvníci využít i v zimním období. To jsou hlavní výhody přístavby stájí pro žirafy v Africké vesnici brněnské zoo. Slavnostní poklep základního kamene se uskutečnil v polovině listopadu.

„Na přístavbu stáje pro žirafy město vyčlenilo v rozpočtu osm milionů korun. Návštěvníci ocení krytou vyhlídkovou plošinu pro pozorování zvířat ve vnitřních stájích. Díky tomu totiž žirafy uvidí i v zimě, což dosud nebylo možné,“ popsal první náměstek primátorky Petr Hladík.

Celá přístavba se bude skládat ze dvou hlavních částí. Tou první budou dvě nové stáje pro žirafy, které budou na první pohled zapadat do už vybudovaných objektů v Africké vesnici. „Omítky budou doplněny přírodním materiálem, jako jsou větve nebo rákos. Na stěnách objektu pak budou vyobrazeny domorodé kresby a symboly,“ vysvětlil vedoucí technického úseku Zoo Brno Miroslav Janota.

Kromě toho se počítá s vybudováním krmného platu, obslužné rampy nebo oplocení výběhu. Nejviditelnější částí přístavby ale bude vyhlídková věž, odkud budou moci návštěvníci pozorovat žirafy i ve stájích. „Slibujeme si od toho zatraktivnění zahrady v zimních měsících, kdy bylo možné se do tepla schovat pouze v Exotáriu a v Tropickém království. Pevně věřím, že návštěvníci další možnost s výhledem na žirafy ocení,“ dodal Janota.

Přístavba by měla být dokončena na podzim roku 2020.

Michal Vaňáč

UCSZOO za tažné ptáky

Podle informací uváděných organizací BirdLife International je ve Středomoří každoročně na tahu zabito na 25 milionů prolétajících ptáků, od drobných pěvců přes vodní ptáky až po dravce. Ptáci jsou ilegálně loveni a chytáni do sítí, na lep nebo do pastí. Někteří skončí na talíři jako delikatesy, jiní jsou chytáni do domácích chovů nebo zabíjeni jen pro zábavu. Protože se alarmující situaci nedostává dostatečné pozornosti ze strany veřejnosti ani zákonodárců, rozhodla se na problém upozornit Unie českých a slovenských zoologických zahrad (UCSZOO). V Praze na Evropské třídě a v Bratislavě na Ivánské cestě, u výjezdu z letiště, na Bajkalské a Vajnorské ulici a na Trnavském mýtu byly během léta instalovány billboardy názorně upozorňující na masakry tažných ptáků. Umístění billboardů bylo voleno tak, aby je cestou z letiště vidělo co nejvíc turistů přijíždějících ze zemí, kde k vybití ptáků dochází. Tedy tak, aby udeřil do očí a pokud možno vyvolal co nejvyšší zájem veřejnosti a médií. Zástupci UCSZOO také oslovili české europoslance s výzvou, aby se tématu věnovali v Evropské komisi.

Umístění billboardů bylo voleno tak, aby je cestou z letiště vidělo co nejvíc turistů přijíždějících ze zemí, kde k vybití ptáků dochází.

Foto: UCSZOO

Umístění billboardů bylo voleno tak, aby je cestou z letiště vidělo co nejvíc turistů přijíždějících ze zemí, kde k vybití ptáků dochází.

Foto: UCSZOO

PF 2020

Úspěšný nový rok 2020
Vám přejí

ředitel Zoo Brno
MVDr. Martin Hovorka, Ph.D.
a zaměstnanci Zoo Brno

ZOO BRNO